

8. 12. δικαιοσύνη χρησιμοποιεῖται με τὴν ἔννοιαν τοῦ δικαστηρίου.

11. ρεφουδάρη = ἐκ τοῦ ἀχρήστου ἱταλ. refutare (rifiutare), διαζεύγνυμαι, παραιτοῦμαι, ἀποποιούμαι.

13. φλυαρίνζοντας, ἀντὶ φλυαρῶν.

15. σιόσασιν ἀντὶ στόχασιν.

16. δικαιοκρισία, χρησιμοποιεῖται με τὴν ἔννοιαν τοῦ δικαστηρίου.

30. ἱεὺς ἀντὶ ἱερέως.

8

Λυτὰ Μ. 5. Πρωτότυπον. Ἀπόφασις Ἐπιτρόπου Μυκόνου τῆς 25 Ἰουλίου 1664.

Διάδικοι. Δημήτρης υἱὸς τῆς Μπιατρίζας τοῦ Μαρκουλή — παπᾶ Ἰωάννης Ντελατόλας.

Προτίμησης.

Κ.

||² + Εἰς δόξα Χριστοῦ, ἀμὴν. 1664 Ἰουλίου 25 κατὰ τὸ παλαιό, στὴ Μύ||³κονο. Ἐρχόμενος ὁ ἐντιμώτατος καὶ εὐγενέστατος ἀφέντης Πιέρρος ||⁴ Σοφιανός, ἐπίτροπος καὶ κριτὴς Μυκόνου, εἰς τὴν ἐξέφλησιν ||⁵ τῆς διαφορᾶς γενομένης ἀνάμεσον τοῦ Δημήτρη, υἱὸς τῆς Μπιατρί||⁶ζας τοῦ Μαρκουλή, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ παπᾶ ||⁷ κύρ Ἰωάννης Ντελατόλας. Ἀφορμὴ διὰ ἓνα σπίτι γονικόν τοῦ ἄνωθεν ||⁸ Δημήτρη, τὸ ὁποῖο ἄνωθεν σπίτι τὸ ἐπούλησεν ἡ Μαργαρίτα τῆς ||⁹ Καλῆς τοῦ Μαρκουλή· ὁποῖος ἄνωθεν Δημήτρη ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν ||¹⁰ Χίο γυρέβοντας τὸ ἄνωθεν σπίτι ὡσὰν προσσιμώτερος ἐδικὸς καὶ ||¹¹ γονικόν του, ὁποῦ εἶναι, ἡγύρεβεν τὸ ἄνωθεν σπίτι. Καὶ μὴ κἀνοντας ||¹² καλὰ ἀνάμεσόν τως, ἐνεφανιστήκασι εἰς τὴν κρίσιν τοῦ τόπου μας, ||¹³ μιλῶντας ἡ μία μερικὰ καὶ ἡ ἄλλη τὰ δικιώματα τῶν ἀμφοτέρων. ||¹⁴ Καὶ συλλογίζοντας τὰ κονσουέτα τοῦ τόπου μας, τὸ ὄνομα τῆς ἀγίας ||¹⁵ Τριάδος, κράζει, κρίνει καὶ ἀποφασίζει νὰ βάζουν νὰ στιμάρουν ||¹⁶ τὴν φάμπρικα καὶ χαλάσματα, ὁποῦ ἤκαμεν ὁ ἄνωθεν παπᾶ εἰς τὸ ||¹⁷ ἄνωθεν σπίτι, βάζοντας καὶ τὴν ἀγορὰν τοῦ στρουμέντου τοῦ ἄνωθεν ||¹⁸ σπιτιοῦ. Καὶ ἂν ἴσως καὶ οἱ στιμαριστᾶδες ἡθέλει βάλουν τὸ ἄνω ||¹⁹θεν σπίτι περισσότερον ἀπὸ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ἄνωθεν ||²⁰ σπιτιοῦ, νὰ τὰ στρέφῃ ὁ ἄνωθεν παπᾶς τοῦ ἄνωθεν Δημήτρη, καὶ ||²¹ τὸ σπίτι νὰ εἶναι τοῦ ἄνωθεν παπᾶ. Ἐτζι ἔκρινε καὶ ἡποφάσισε ||²² καὶ θέλει ἀπογράψῃ καὶ ὑπὸ χειρὸς του.

||²³ Πιέρρος Σ<ο>φιανός πίτροπος Μυκόνου βεβαιώνω τὰ ἄνωθεν.

||²⁴ Παπᾶ Γεράσιμος Βίδος Καντζηλλιέρης Μυκόνου ἡγραψα.

²³ π(ιερος) σφιανος πιτροπος μικονου βεβεονο τά ανοθέ ||²⁴ παπα γερασιμος βιδος Καντζιλιερης μικονου ιγραψα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀσαφῶς διατετυπωμένη. Νομίζομεν ὅτι ἡ ἔννοιά της εἶναι αὕτη: Κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἐνάγοντος ἐκ Μυκόνου ἡ Μαργαρίτα τῆς

Καλῆς τοῦ Μαρκουλῆ, πλησιεστέρα συγγενῆς του, πιθανῶς, πρώτη εξαδέλφη του, εἶχε πωλήσει πρὸς τὸν ἐναγόμενον ἓνα σπίτι γονικόν. Ὁ ἐνάγων ἐπιστρέψας εἰς Μύκονον ἐζήτησε τὴν λύσιν τῆς ἀγοραπωλησίας διὰ τὰ γίνῃ αὐτὸς ἀγοραστής, διότι ἦτο ὁ πλησιέστερος γονικάριος συγγενῆς, καὶ ἔνεκα τούτου εἶχε δικαίωμα προτιμήσεως. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἐναγόμενος ἀγοραστής εἶχεν ἐνεργήσει ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου βελτιώσεις καὶ προσθήκας (ἐπισκευὰς ἐρειπωμένων μερῶν καὶ ἀνέγερσιν κτίσματος), δι' ὧν, προδήλως, εἶχεν αὐξηθῇ ἡ ἀξία τοῦ πωληθέντος. Ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως διατάσσεται τὰ γίνῃ ἐκτίμησις τῶν γενομένων παρὰ τοῦ ἐναγομένου ἀγοραστοῦ δαπανῶν διὰ τὰς προσθήκας καὶ βελτιώσεις ἐπὶ τοῦ πωληθέντος. Καὶ ἐὰν ἡ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποφάσεως ἀξία τοῦ ἀκινήτου (ἀφαιρουμένου τοῦ ποσοῦ τῶν γενομένων δαπανῶν ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ) ἦτο μεγαλυτέρα τοῦ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς πωλήσεως ἀναγραφόμενου καὶ δι' ἀποκοπῆς ὁρισθέντος τιμήματος, τότε ὁ ἐναγόμενος τὰ πληρώσῃ πρὸς τὸν ἐνάγοντα τὴν διαφορὰν ταύτην, διατηρουμένης ἀδιαρρήκτου τῆς πωλήσεως. Διὰ τὰ δοθῇ ἡ λύσις αὕτη, ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν, ὡς λέγει ἡ ἀπόφασις, τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ. Κατὰ τὰ ἔθιμα καὶ τῆς Μυκόνου, δικαίωμα προτιμήσεως ἢ ἀνακτίσεως τῶν πωληθέντων γονικῶν ἔχαιρον κατὰ πρῶτον λόγον οἱ γονικάριοι συγγενεῖς, ὡς τοιοῦτος δὲ συγγενὴς ἐζήτηι ὁ ἐνάγων τὰ λάβῃ τὸ πωληθέν. Ἐπὶ τῆς λόγῳ συγγενείας προτιμήσεως, βραδύμενης ἐπὶ τοῦ προσωπικοῦ δεσμοῦ, ἠκολουθεῖτο, φυσικά, ὡς πρὸς τοὺς προτιμωμένους ἢ αὐτὴ σειρά τῆς κλήσεως τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομικῆς διαδοχῆς, δεδομένου ὅτι σκοπὸς αὐτῆς ἦτο ἡ διατήρησις τοῦ πωλούμενου ἐν τῇ οἰκογενείᾳ. Μετὰ τοὺς συγγενεῖς προετιμῶντο οἱ συνδεόμενοι διὰ πραγματικοῦ δικαίωματος πρὸς τὸ πωλούμενον ἀκίνητον, ἦτοι οἱ συγκύριοι, εἴτα δὲ οἱ συνορίται (βλ. Ἀπάντησιν ἐκ Μυκόνου εἰς τὰ ἐρωτήματα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης περὶ ἐθίμων τοῦ ἔτους 1833, ἐνθ' ἀν., σ. 12, ὡς καὶ τὰς κατωτέρω ὑπ' ἀρ. 23 καὶ 44 ἀποφάσεις). Ἐπὶ πωλήσεων γενομένων καθ' ὃν χρόνον ἀπουσίαζεν ἐκ τῆς νήσου ὁ προτιμητέος, εἶχεν οὗτος τὸ δικαίωμα κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του τὰ ζητήσῃ ἐντὸς προθεσμίας 40 ἡμερῶν τὰ γίνῃ αὐτὸς ἀγοραστής, διαρρηγνυομένης τῆς πρώτης πωλήσεως, ἐπὶ ἐπιστροφῇ εἰς τὸν πρῶτον ἀγοραστήν τοῦ καταβληθέντος τιμήματος (πρὸς λ. σχετικῶς τὴν κατωτέρω ὑπ' ἀρ. 15 ἀπόφασιν).

Ἐκ τούτων προκύπτει ὅτι τὰ περὶ προτιμήσεως ἔθιμα τῆς Μυκόνου ἠκολούθουν τὸ ἐπίσημον βυζαντινὸν δίκαιον (Νεαρά 2 Ρωμανοῦ τοῦ Λακαπηνοῦ (ἔτ. 922), εἰς I. καὶ II. ΖΕΠΩΝ, Jus Graecoromanum, I, 198 ἐπ. Ἀρμ. 3.3. 103 ἐπ. II. ΖΕΠΟΥ, Τινὰ περὶ βυζαντινῆς προτιμήσεως κατὰ τὸ δίκαιον τῶν Παραδουναβίων Χωρῶν, εἰς Μνημόσυνα Παππούλια (Ἀθήναι, 1934), 291 ἐπ., ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, Συναγμάτιον

Νομικὸν Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Ὑψηλάντη (1780) (Ἀθῆναι, 1931), 79 ἐπ. Γ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ, Νομικὰ ἔθιμα Σίφνου, ἐνθ' ἀν., 232 ἐπ. καὶ 404 ἐπ.), μέ τινας τροποποιήσεις ἀφορώσας, κυρίως, τὴν σειρὰν τῶν προτιμωμένων, ἤτοι τιθεμένων ἐν τῇ πρώτῃ σειρᾷ τῶν συγγενῶν.

Ἐν προκειμένῳ ὁμως, καίτοι διὰ τῆς ἀποφάσεως ἀναγνωρίζεται ὁ ἐνάγων ὡς ὁ πλησιέστερος γονικάριος συγγενὴς καὶ παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ τίμημα τῆς πωλήσεως εἶχεν ὀρισθῇ δι' ἀποκοπῆς, ὥστε νὰ μὴ χωρῇ ἀμφισβήτησις περὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτοῦ (περὶ τῆς πωλήσεως δι' ἀποκοπῆς βλ. τὰ ἀνωτέρω ὑπὸ τὴν ὑπ' ἀρ. 4 ἀπόφασιν σημειούμενα), δὲν διαρρηγνύεται ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως ἡ πώλησις, ἀλλὰ ἐπιδικάζεται εἰς τὸν ἐνάγοντα ἀποζημίωσις. Τοῦτο ἐγένετο, πιθανῶς, διότι ὁ ἀγοραστὴς διὰ τὰς γενομένας ἐπὶ τοῦ ἀκινήτου προσθήκας καὶ βελτιώσεις εἶχε δαπανήσει ἀξιόλογον πρὸς, δυσανάλογον πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ πωληθέντος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀγορᾶς του.

5. *Μπιατρίτσα* = Beatrice, Βεατρίκη.

10. *προσιμώτερος* = ἐκ τοῦ ἰταλ. *prossimo-a*, πλησιέστερος.

10. Ἑδικὸς ἀντὶ ἰδικὸς (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ξένος) = συγγενής.

14. *κονσουέια* = ἐκ τοῦ ἰταλ. *consuetudo-a*, συνήθης, συνήθειαι, ἔθιμα.

11. *φάμπρικα* = ἐκ τοῦ ἰταλ. *fabbrica*, ἐργαστήριον, κτίριον, κτίσμα, ἔργον.

9

Αὐτὰ Μ. 5. Πρωτότυπον. Ἀπόφασις τοῦ Ἐπιτρόπου Μυκόνου τῆς 16 Αὐγούστου 1664.

Διάδικοι. Τὰ τέκνα τοῦ ποτὲ Φραντζέσκου Ἀρτακηνοῦ — τὰ τέκνα τοῦ ποτὲ Τζαννῆ Ἀρτακηνοῦ.

Προσβολὴ διαθήκης.

Κ.

||² + Εἰς δόξα Χριστοῦ, ἀμὴν. 1664 Αὐγούστου ις', στή Μύκονου. Ἐρ(ο)χόμενος ὁ ἐντιμώτα||³τος καὶ εὐγενέστατος ἀφέντης Πιέρρος Σοφιανός, ἐπίτροπος καὶ κριτὴς τούτης τῆς κο<ι>||⁴νότης τῆς νήσου Μυκόνου τοῦ ἔτους τούτου, εἰς τὴν ἐξέφλησιν τῆς διαφορᾶς||⁵ γενομένης ἀνάμεσον τοῦ ποτὲ Φραντζέσκου Ἀρτακηνοῦ τὰ παιδιά ἀπὸ τὸ||⁶ ἓνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὰ παιδιά τοῦ ποτὲ Τζαννῆ Ἀρτακηνοῦ τὰ παι||⁷διά. Ἀφορμὴ διὰ κάποιαν κληρονομίαν, ὅπου πρεντεντέροντας οἱ ἄνωθεν δύο ||⁸μερίδες ἀπὸ τὴν θεῖαν των, τὴν ποτὲ Ἀννέζα, γυναικα του [[ποτε]] Μιχάλη τοῦ Για||⁹κουμῆ, ἡ ὁποία εἰς τὸν θάνατό της ἡδιάταξεν εἰς τὴν διαθήκην της καὶ ἡ||¹⁰δωκεν διὰ τὴν ψυχὴν της τ' ὅ,τι ἤθελε πᾶσα 'νοῦς καὶ εἰς τοῦτο μὴν ἔχον||¹¹τας προκοσύμφωνον, μήτε κοντεντζιὸ νὰ φαίνεται, ἡδιάταξε ἐξουσιαστικῶς||¹² τὸ ὅ,τι ἤθελε πᾶσα 'νός. Καὶ μὴ κάνοντας καλὰ ἀνάμεσόν τους, ἐνεφανι||¹³στήκασιν εἰς τὴν γκρίσιν τοῦ τόπου μας, μιλῶντας ἡ μία μερία καὶ ἡ ἄλλη||¹⁴ τὰ δικαιώματά τους. Ὅποιος ἄνωθεν κριτὴς καταλεπτῶς γροικῶντας||¹⁵ τὰ δικαιώματα τῶν ἀμφοτέρων καὶ συλλο-